

Vlaamse
Regering

Decreet betreffende de organisatie en ondersteuning van het geestelijk gezondheidsaanbod

Vorbereidende documenten

- > Conceptnota Verslavingszorg
- > Conclusies Gezondheidsconferentie Preventie 2016
- > Conclusies Eerstelijnsconferentie 2017
- > Vlaams Actieplan Geestelijke Gezondheid
- > Vlaamse Actieplan Autisme

- > Decreet CGG (GGZ)
- > Overnamedecreet BW – PVT – Revalidatie
- > *Decreet Vlaamse Sociale Bescherming (VSB)*
- > *Eerstelijnsdecreet*
- > *Woonzorgdecreet*
- > *Kwaliteitsdecreet*
- > *Preventiedecreet*

Vorbereidend proces

- > Uitwerking decreet ism Steunpunt WVG (1VTE/1 jaar – expertenpanels)
- > Informeel bilateraal overleg met allerhande partners
- > Structureel Overleg (6 x):
  - Domus Medica
  - Zorgnet Icuuro
  - FDGG en FBW
  - VVBV
  - VAD
  - CAR-sector
  - VVGG & Associatie Beeldvorming
  - OP GG
  - Vlaamse Vereniging voor Kinder- en jeugdpsychiatrie
  - Vlaamse Vereniging voor Psychiatrie (VVP)
  - Belgische Federatie van Psychologen
  - Vlaams Vereniging Steden en Gemeentes
  - Vlaams Welzijnsverbond
  - SOM
  - VPP
  - OPGANG - VPP
  - Vlaams Intermutualistisch college
  - Vlaams Netwerk Armoedebestrijding
  - Familieplatform
  - Z&G - Afdeling Gespecialiseerde Zorg
  - Z&G - Afdeling Preventie
  - Zorginspectie
  - **Kabinet minister De Block**
  - Vlaams Minister van welzijn, volksgezondheid en gezin en kabinet
- > Aanpassing op basis adviezen GBA, SERV, SAR, RvS, ...
- > Aanpassing op basis van ikw (federaal en Vlaams) – IMC-fiche!

Vlaamse
Regering

1. Situering

Vlaamse
Regering

2. Doelstellingen Decreet

Vlaamse
Regering

**3. HET GEESTELIJKE
GEZONDHEIDSAANBOD
GEORGANISEERD IN ZORGNIVEAUS
EN GEESTELIJKE
GEZONDHEIDSNETWERKEN EN
INGEDEELD IN FUNCTIES EN
PROGRAMMA'S**

▶ **Vier hervormingen geestelijke gezondheidsaanbod -> een aantal werkingsprincipes.**

▶ **Om deze werkingsprincipes in het geestelijke gezondheidsaanbod te implementeren, regelt de Vlaamse Overheid via dit decreet:**

1. De opdeling van de individugerichte zorg in zorgniveaus
2. De opdeling van het geestelijke gezondheidsaanbod in kernopdrachten van zorgvoorzieningen, andere professionals die betrokken zijn bij GGZ en initiatieven van vrijwillige en informele zorg of ondersteuning, functies genaamd;
3. De samenwerking van de professionele, vrijwillige en informele zorg en ondersteuning over de zorgniveaus heen in geestelijke gezondheidsnetwerken;
4. De tewerkstelling of inzet op vrijwillige basis van ervaringsdeskundigen;
5. De oprichting van een comité geestelijke gezondheidsnetwerken en partnerorganisaties voor het geestelijke gezondheidsaanbod.

1. Het **geestelijke gezondheidsaanbod** =
  - **Individuegerichte zorg** → richt zich op gebruikers en hun context
  - **Populatiegerichte acties** → richt zich op gebruikers en hun context, en personen met geestelijke gezondheidsbehoeften

2. Individuegerichte zorg → georganiseerd in **zorgniveaus 0a tot 2b**
 Individuegerichte zorg en populatiegerichte acties → opgedeeld in **functies A tot G**

Populatiegerichte acties	Individuegerichte zorg georganiseerd in zorgniveaus					
A B	Gespecialiseerde GGZ – supra-regionaal niveau					méér residentieel dan ambuland/mobiel
2b A B	D	E	F			
A B	Gespecialiseerde GGZ – regionaal niveau					méér ambuland/mobiel/online dan residentieel
2a A B	D	E	F			
A B	Generalistische basiszorg voor geestelijke gezondheid					ambuland/mobiel/online
1 A B	C	F				
A B	Initiatieven voor vrijwillige en informele zorg of ondersteuning					G
0b A B	F					
	0a Zelfzorg en zorg of ondersteuning door de eigen context					

3. De functies worden **uitgevoerd door netwerkpartners**:

- initiatieven van vrijwillige en informele zorg of ondersteuning
- zorgvoorzieningen, hetgeen ook ziekenhuizen kunnen zijn
- partners uit andere sectoren van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
- partners uit andere beleidsdomeinen

De netwerkpartners **wisselen** hierover **gegevens uit** op groepsniveau, ook met het Agentschap Zorg en Gezondheid en Zorginspectie

4. De netwerkpartners vormen samen met de vertegenwoordigers van de gebruikers en hun context **geestelijke gezondheidsnetwerken** → faciliteren en optimaliseren het geestelijke gezondheidsaanbod binnen een bepaald werkgebied

5. Inhoudelijke ondersteuning door **partnerorganisaties**

6. **Ervaringsdeskundigen** werkzaam op het niveau van de individuegerichte zorg en populatiegerichte acties, de geestelijke gezondheidsnetwerken en het geestelijke gezondheidsbeleid

7. **Comité geestelijke gezondheidsnetwerken** opgericht door het Agentschap Zorg en Gezondheid

Functie A = Bevorderen van geestelijke gezondheidscompetenties en van de-stigmatisering; **Functie B** = Ondersteuning van context en van ervaringsdeskundigen; **Functie C** = Detectie, vroeg- en kortdurende interventies; **Functie D** = Gespecialiseerde diagnostiek; **Functie E** = Gespecialiseerde behandeling; **Functie F** = Rehabilitatie gericht op inclusie in alle levensdomeinen; **Functie G** = Uitwisselen en samen inzetten van expertise binnen en buiten de gezondheidszorg.

1. OPDELING INDIVIDUGERICHTE ZORG IN ZORGNIVEAUS

- ▶ **Zorgaanbod volgens het subsidiariteitsprincipe: organisatie van de individugerichte zorg in vijf zorgniveaus:**
  - Zorgniveau 0a: zelfzorg en zorg of ondersteuning door de eigen context;
  - Zorgniveau 0b: initiatieven van vrijwillige en informele zorg of ondersteuning. Hiertoe behoren onder andere de patiënt- en familieorganisaties en vrijwillige buddywerkingen die actief zijn binnen het Vlaamse geestelijke gezondheidsaanbod;
  - Zorgniveau 1: generalistische basiszorg voor geestelijke gezondheid, die aangeboden wordt in de nabijheid van de natuurlijke omgeving van de gebruiker;
  - Zorgniveau 2a: gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg die regionaal aangeboden wordt;
  - Zorgniveau 2b: gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg die supraregionaal aangeboden wordt.
- ▶ **Zorgniveaus bepaald op basis van 3 criteria: geografische spreiding, doelgroep en de specialisatiegraad van het geestelijke gezondheidsaanbod.**
- ▶ **Deze opdeling is noodzakelijk om het zorglandschap leesbaar te houden voor de gebruiker en zijn context.**

2. OPDELING GG-AANBOD IN FUNCTIES

▶ **Functies zijn kernopdrachten die worden uitgevoerd door:**

- zorgvoorzieningen
- initiatieven van vrijwillige en informele zorg of ondersteuning
- partners uit andere sectoren van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
- partners uit andere beleidsdomeinen die al dan niet als zodanig door de Vlaamse Gemeenschap worden erkend of gefinancierd.

▶ **Waarom een opdeling in functies?:**

- Het geestelijke gezondheidsaanbod kan vraaggestuurd georganiseerd worden.
- De continuïteit van het geestelijke gezondheidsaanbod kan verbeterd worden.
- De kosten-effectiviteit van het zorgmodel kan verbeteren.

2. OPDELING GG-AANBOD IN FUNCTIES

- ▶ **Er worden zeven functies onderscheiden.**
- ▶ **Functies die zowel populatiegericht als individugericht ingevuld worden, zijn:**
  - functie A: Bevorderen geestelijke gezondheidscompetenties en destigmatisering;
  - functie B: Ondersteuning van context en van ervaringsdeskundigen die actief zijn binnen het geestelijke gezondheidsaanbod.
- ▶ **Functies die individugericht ingevuld worden zijn:**
  - functie C: Detectie, vroegtijdige en kortdurende interventies;
  - functie D: Gespecialiseerde diagnostiek;
  - functie E: Gespecialiseerde behandeling;
  - functie F: Rehabilitatie gericht op inclusie in alle levensdomeinen (wonen, vorming, werk, vrije tijd en ontmoeting).
- ▶ **Functie G is gericht op de samenwerking. Het betreft de** uitwisseling en samen inzetten van expertise binnen en buiten de gezondheidszorg.
- ▶ **Functies -> specifieke doelgroepen -> programma's**

3. SAMENWERKING IN GG-NETWERKEN

- ▶ **Partners organisatorisch samenwerken in GG-netwerken**
- ▶ **Huidige netwerken geestelijke gezondheid ‘kinderen en jongeren’ en ‘volwassenen’ (cfr. artikel 11 en 107 federale ziekenhuiswet) basis voor Vlaamse erkenning netwerken**
- ▶ **Een GG-netwerk heeft als opdrachten:**
  - organiseren van één of meerdere aanspreekpunten (toeleiding),
  - faciliteren en optimaliseren van de uitvoering van de functies binnen het eigen geestelijke gezondheidsnetwerk,
  - opmaak van een zorgstrategisch plan,
  - faciliteren en optimaliseren van integrale en continue zorg en ondersteuning door:
    - × het opstellen van afspraken m.b.t. verwijzing van de individuele gebruiker en zijn context op elk mogelijk moment van het zorgtraject van de gebruiker;
    - × het stimuleren van het inzetten van de zorgcoördinator en het gebruik van casemanagement op het niveau van de individuele gebruiker met ernstige en langdurige psychische zorgnoden en zijn context.

Vlaamse
Regering

4. ERVARINGSDESKUNDIGHEID IN HET GEESTELIJKE GEZONDHEIDSAANBOD

- ▶ **Nieuwe discipline binnen het geestelijke gezondheidsaanbod**
- ▶ **Zowel vanuit het perspectief van gebruikers als vanuit het perspectief van de context van gebruikers**
- ▶ **Bijdrage van ervaringsdeskundigen op 3 niveaus:**
  - op het niveau van de directe individugerichte zorg en populatiegerichte acties,
  - op het niveau van de geestelijke gezondheidsnetwerken
  - op het niveau van het Vlaams geestelijke gezondheidszorgbeleid
- ▶ **Betaalde tewerkstelling en/of inzet op vrijwillige basis van ervaringsdeskundigen mogelijk op elk van deze 3 niveaus.**
- ▶ **Opdrachten voor partnerorganisaties:**
  - toeleiding naar en sensibilisering voor de opleidingen tot ervaringsdeskundige,
  - kwaliteit van de opleidingen bewaken,
  - erop toezien dat de voorwaarden voor de betaalde tewerkstelling of inzet op vrijwillige basis van ervaringsdeskundigen binnen het geestelijk gezondheidsaanbod ingevuld worden.

Vlaamse
Regering

5. OPRICHTING VAN EEN COMITÉ GEESTELIJKE GEZONDHEIDSNETWERKEN EN PARTNERORGANISATIES VOOR HET GEESTELIJKE GEZONDHEIDSAANBOD

1. Comité geestelijke gezondheidsnetwerken

- ▶ **Overleg tussen de Vlaamse overheid en de geestelijke gezondheidsnetwerken, vertegenwoordigers van de gebruikers en van de context van de gebruikers**
- ▶ **Overleg over:**
  - het kader, de procedures en instrumenten die gehanteerd worden voor de uitvoering van de opdrachten van de geestelijke gezondheidsnetwerken
  - het verloop van de uitvoering van deze opdrachten, welke opportuniteiten en belemmerende factoren er zich voordoen.

2. PARTNERORGANISATIES TER ONDERSTEUNING

Deze partnerorganisaties hebben één of meerdere van onderstaande opdrachten:

1. Methodiekontwikkeling:

- a) praktijkondersteuning aanbieden door onder meer methodiekontwikkeling die gebaseerd is op de meest recente wetenschappelijk inzichten, praktijkkennis en ervaringsdeskundigheid;
- b) de implementatie van deze methodieken ondersteunen, onder meer via vorming, advies en dienstverlening;
- c) de evaluatie van deze methodieken ondersteunen;
- d) initiatieven met betrekking tot beeldvorming, geestelijke gezondheidscompetenties en destigmatisering ontwikkelen en uitvoeren. Deze opdracht is complementair aan de uitvoering van een functie A.

2. Belangenbehartiging van gebruikers of context:

- a) van gebruikers op beleidsniveau, en de uitwisseling van expertise, gebaseerd op de meest recente wetenschappelijk inzichten, praktijkkennis en ervaringsdeskundigheid, ter ondersteuning van de gebruikers en de organisaties die gebruikers verenigen;
- b) van de context van gebruikers op beleidsniveau, en de uitwisseling van expertise, gebaseerd op de meest recente wetenschappelijk inzichten, praktijkkennis en ervaringsdeskundigheid, ter ondersteuning van de context van de gebruikers en de organisaties die de context van gebruikers verenigen.

2. PARTNERORGANISATIES TER ONDERSTEUNING

3. **Ondersteuning van ervaringsdeskundigheid van gebruikers of context:**

- a) instaan voor de toeleiding naar en de sensibilisering voor de opleidingen tot ervaringsdeskundige;
- b) de kwaliteit van de opleidingen bewaken;
- c) voorwaarden scheppen voor de betaalde tewerkstelling of de inzet op vrijwillige basis van ervaringsdeskundigen, aan de kant van de ervaringsdeskundigen zoals bepaald in functie B enerzijds, en aan de kant van de zorgvoorzieningen en de geestelijke gezondheidsnetwerken anderzijds.

4. **Ondersteuning van de geestelijke gezondheidsnetwerken:**

- a) programma's binnen de geestelijke gezondheidsnetwerken of over geestelijke gezondheidsnetwerken heen coördineren en uitbouwen;
- b) samenwerking tussen de netwerkpartners binnen de geestelijke gezondheidsnetwerken en over geestelijke gezondheidsnetwerken heen optimaliseren en realiseren.

5. **De organisatie van een ombudsfunctie die geen onderdeel uitmaakt van een zorgvoorziening.**

**Vlaamse
Regering**